

28. júní 2022

Málefni stúdenta sem heyra undir sveitarstjórnarstigið

Erindi til nýkjörinna sveitarstjórnarfulltrúa í eftirfarandi sveitarfélögum: Garðabæ, Hafnarfirði, Kópavogi, Mosfellsbæ, Reykjavík og Seltjarnarnesi.

Sveitarstjórnarstigið fer með vald yfir fjölda málaflokka sem snerta stúdenta, svo sem umhverfis-, samgöngu- og húsnæðismál og búa margir stúdentar við Háskóla Íslands í sveitarfélögum á höfuðborgarsvæðinu. Stúdentaráð Háskóla Íslands kallar eftir því að nýkjörnir sveitarstjórnarfulltrúar leggi aukna áherslu á málefni stúdenta í störfum sínum á komandi kjörtímabili. Hér að neðan er að finna helstu áherslur Stúdentaráðs í áðurnefndum málaflokkum og aðgerðir sem sveitarstjórnarstigið getur ráðist í:

Umhverfis- og samgöngumál

Stúdentar við Háskóla Íslands eru búsettir víða á höfuðborgarsvæðinu og í nærliggjandi sveitarfélögum. Það verður að vera raunhæfur valkostur að komast á milli staða á skilvirkan máta, hratt og örugglega án óþarfa kostnaðar fyrir fólk og umhverfi. Það er mikilvægt að sveitarfélögin taki höndum saman og efli almenningssamgöngur og aðra vistvæna samgöngukosti:

1. Stúdentaráð leggur áherslu á að stúdentar og starfsfólk Háskóla Íslands hafi kost á því að ferðast með vistvænum almenningssamgöngum, t.a.m. með því að **innleiða samgöngukort** á hagstæðu verði, líkt og Stúdentaráð hefur nú þegar talað um sem *U-passa*.¹ Vinna að slíkri útfærslu er þegar til skoðunar hjá Háskóla Íslands² og voru viðræður við Strætó bs. komnar langt á veg árið 2020. Ljóst er að bílastæði eru víkjandi í heildarsýn háskólasvæðisins og því **naðsynlegt að leggja áherslu m.a. á samgöngur til og frá Vatnsmýrinni**. Sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu ættu að leggja kapp á að þessi áform verði að veruleika þar sem háskólasvæðið er og verður þungamiðja stofnleiða ásamt því að Strætó bs. er byggðasamlag í þeirra eigu.
2. Stúdentaráð telur mikilvægt að áhersla verði lögð á **uppbyggingu almenningssamgangna með Borgarlínu að leiðarljósi**, en í fyrirhuguðu skipulagi Borgarlínu er gert ráð fyrir að hún nái inn í Vatnsmýrina og **að við Háskóla Íslands verði biðstöðvar**. Með tilkomu Borgarlínunnar stækkar svæðið sem nýtt getur verið undir starfsemi háskólans, fleiri stúdentaíbúðir og annars konar þjónustu, sem teygist jafnvel út í nágrannasveitafélög Reykjavíkur.

¹ U-passinn, eða Umhverfispassi er að fyrirmynd U-pass sem þekkist erlendis og veitir aðgang að fjölmörgum samgöngukostum. Nafnið segir til um eitt meginmarkmiða samgöngukortsins, sem er að minnka mengun og bílaumferð og efla umhverfissvænni ferðamáta.

² Tillaga skipulagsnefndar háskólaráðs um nýja heildarsýn fyrir háskólasvæðið var samþykkt á [fundi háskólaráðs 9. desember 2021](#)

3. Stúdentaráð telur afar mikilvægt að **næturstæto** verði endurvakinn³ enda er sú þjónusta sérstaklega mikilvæg ungu fólki á grundvelli umhverfis-, öryggis-, menningar- og jafnréttissjónarmiða. Við fögnum því að næturstæto sé að finna í meirihlutasáttmála þeirra flokka sem mynda borgarstjórn í Reykjavík og teljum mikilvægt að sveitarfélögin öll taki sig saman um að láta þetta verða að veruleika sem allra fyrst.

Húsnæðismál

Í skýrslu [Stúdentaráðs um stúdenta á húsnæðismarkaði](#), kemur fram að margt bendi til þess að stúdentar séu með íþyngjandi húsnæðiskostnað. Þetta er í samræmi við niðurstöður [Eurostudent VII](#) þar sem fram kemur að 43% stúdenta á Íslandi búi við slíkt, og er það tæplega fjórfalt hærri hlutfall en almennt á Íslandi. Þetta er alvarleg staða sem þarf að bregðast við strax og eru sveitarfélögin þar í lykilhlutverki. Í skýrslunni leggur Stúdentaráð til tillögur að aðgerðum⁴ sem byggðar eru á niðurstöðu skýrslunnar. Eftirfarandi tillögur sem fram koma í skýrslunni eru á valdsviði sveitarstjórnarstigsins:

4. **Úthluta þarf fleiri lóðum undir stúdentagarða** en aðgengi að húsnæði í nálægð við skóla á viðráðanlegu verði er lykilatriði þegar kemur að því að tryggja jafnt aðgengi að námi. Hingað til hefur stuðningur sveitarfélaga við uppbyggingu stúdentaíbúða verið bundinn við lóðaúthlutanir frá Reykjavíkurborg og er mikilvægt að staðið verði við þær viljayfirlýsingar sem skrifað hefur verið undir um lóðaúthlutanir í borginni, t.a.m í Skerjafirði. Með aukinni uppbyggingum, t.d. með brú yfir Fossvog opnast einnig á lóðaúthlutanir af hálfu Kópavogsbæjar í grennd við háskólasvæðið.
5. Þessu til viðbótar er tilefni til að skoða hvort að **önnur sveitarfélög** sem eru staðsett fjær Háskóla Íslands **styðji við uppbyggingu stúdentaíbúða með öðrum hætti** en lóðaúthlutun.
6. **Samhæfa þarf reglur um sérstakar húsnæðisbætur á milli sveitarfélaga**, en nú er staðan sú að skilyrði sem þarf að uppfylla eru ákvörðuð af hverju sveitarfélagi fyrir sig. Það veldur því að þessi aukalegi húsnæðisstuðningur er mismunandi og er háður lögheimilisskráningu. Þessar mismunandi reglur sveitarfélaga hafa þannig mismunandi áhrif á þann opinbera húsnæðisstuðning sem annars svipaðir stúdentar eiga rétt á.⁵

³ Stúdentaráð lagðist gegn fyrirhuguðum áformum Stæto bs. að hætta að veita þjónustu næturstæto með [ályktun í ágúst 2021](#).

⁴ Tillögurnar er að finna á bls. 1-2 í [skýrslunni](#).

⁵ Sjá nánar á bls. 13-14 í [skýrslunni](#).

Stúdentaráð Háskóla Íslands

7. **Endurskoða þarf sérstakan húsnæðisstuðning** fyrir námsfólk með hliðsjón af stúdentum með lögheimili á landsbyggðunum. Undanþága frá skilyrðinu er til staðar fyrir námsmenn undir 18 ára sem stunda nám fjarri lögheimili. Endurskoða þarf þessa undanþágu þannig að hún eigi einnig við um alla sem stunda nám fjarri lögheimili, en heimild er í lögum fyrir að færa aðsetur tímabundið vegna náms.⁶

Flestar þessar tillögur fela í sér einfaldar breytingar sem auðsjáanlega eru til bóta fyrir stúdenta og aðra samfélagshópa, en ekki algjöra umbyltingu þeirra kerfa sem þegar hafa verið byggð upp. Því ætti töluverður hluti tillagnanna að geta orðið að veruleika án gífurlegs kostnaðarauka fyrir hið opinbera. Það þarf pólitískan vilja til að ráðast í breytingar fyrir samfélagið þannig að það taki mið af öllum þeim hópum sem það mynda. Stúdentaráð hvetur nýkjörna sveitarstjórnarfulltrúa til að vinna að bættum hag stúdenta með því að láta ofantaldar tillögur verða að veruleika.

Fyrir hönd Stúdentaráðs Háskóla Íslands

Rebekka Karlsdóttir

Rebekka Karlsdóttir

Forseti Stúdentaráðs Háskóla Íslands

⁶ Sjá nánar á bls. 14-15 í skýrslunni.